

Canan Sarıdaş Öztürk

ALİ RAİF İLAÇ SANAYİ
Kurumsal İletişim ve Uyum Müdürü

Hayatımızın her alanında başarıya giden yolda uyumu ve doğru iletişimi görebiliriz. Biliriz ki aynı amaç için çalışan bir topluluğa ya da ekibe dâhil olursak orada sinerji ve verimlilik vardır, birbirini destekleyen ve geliştiren kişiler yer alır. Sorunlarla başa çıkabilecek ve birbirlerine örnek teşkil edebilecek liderler vardır. Bu harmonide çalışan ekipler bir araya gelince topyekûn başarıyı, birbirine güveni, itibarı ve adaleti de beraberinde getirir. Korunduğu ve devam ettirildiği müddetçe de kültürel miras olarak sonraki kuşaklara aktarılır.

Kültürümüzde uyum, Anadolu yaşantısında edep adap önceliği, Osmanlı döneminde ise Ahilik kavramı ile ticarete etik ve ahlakın ön planda tutulması uzun yıllardır toplumsal bilinçaltımıza işlenmiş bir hediyedir. Bununla birlikte dünya globalleşme yolunda ilerlerken ve endüstri devrimleri içinde teknoloji ile birlikte rekabet artarken yolsuzlukların, uygunsuzlukların, adil olmayan rekabetin ve etik dışı davranışların yaşanmaya başlaması önce toplumları sonra otoriteleri ve beraberinde sivil toplum kuruluşlarını bu konuda daha

duyarlı ve daha katı olmaya mecbur bırakmıştır.

Günümüzde Türk ticaret hayatında yerli sermayeli kuruluşlar içinde kurum kültürünü kadim Anadolu anlayışı ile harmanlamış şirketler, yazılı olmayan kültürel miras ile çalışmalarını aynı inanç ile devam ettirmekte, kurum kültürüne uymayan kişilerin doğal seleksiyon ya da firma duruşu ile ekipten uzaklaşması ile kurum habitatını korumaya çalışmaktadır. Bununla birlikte globalleşen dünyada ticaret hayatında sınırların kalkması hem kültürel yapı hem de iş anlayışında mozaik oluşmasına neden olmuştur. Bu karışımın olumlu etkileri kadar olumsuz etkilerinin de olduğunu söylemek yanlış olmaz. Yıllar içinde farklı sektörlerde karşılaşılan çeşitli usulsüzlük, rüşvet, haksız rekabet ve etik olmayan vakalar artık devlet, otoritesini kullanıp bu konuda kanunlar ve yönetmelikler uygulayarak sektörel mevzuat ile birlikte kapsamı genişletmeye ve suistimale açık alanları koruma altına almaya başlamıştır. Bu etki alanı zaman içinde sadece ilgili toplumu değil, aynı zamanda uluslararası ticari ilişkileri de dâhil edecek şekilde birbirlerine ticari ambargo uygulayacak kadar ilerlemiştir.

Günümüzde hem Avrupa hem de ABD nezdinde ülkeler arası iş birliği içinde bulunan tüm firmalar hem yerleşik oldukları ülkenin mevzuatına hem de kendi ülkelerinin ve ticaret yaptıkları branşın hukuki kurallarına uymakla yükümlüdürler. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak öncelikle global firmalarda karşılaştığımız uyum pozisyonları, mevzuat genişledikçe yerel şirketlerde de yapılanmaya başlamıştır.

Türkiye’de uyum konusunda yapılanma denilince, dönemin ya-

şanan olumsuzlukları sonrası bazı global firmaların merkez yönetimlerinin yönlendirmesi ile dünya çapında buldukları her ülkede sivil toplum kuruluşu kurulmasına öncülük etmeleri ile kuvvetlendiği söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında dikkat çeken kuruluşların başında;

2000’li yıllarda ülkemizin önde gelen lider şirketlerinin “RepMan” modelini kullanarak kurum itibarı araştırmaları yaptırmasıyla başlaması ile yapılanan Repman İtibar Araştırma Merkezi, 2008 yılında gönüllü çabalarla kurulan ülkenin demokratik, sosyal ve ekonomik yönden gelişimi için toplumun tüm kesimlerinde şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirlik ilkelerini hâkim kılma amacını taşıyan Uluslararası Şeffaflık Derneği, 2010 yılında iş etiğinin Türkiye’de faaliyet gösteren tüm şirketlerin yazılı kültürünün temel taşı haline gelmesi hedefiyle yola çıkan Türkiye’nin ileri gelen 11 şirketi tarafından kurulan Etik ve İtibar Derneği “TEİD” gelmektedir.

İlgili sivil toplum kuruluşları ve daha niceleri, sektör bazlı çeşitli rehberler, “Etik ve Uyum Yöneticiliği” sertifika programı ve bilgi paylaşım portalları ile konusunda uzman başvuru kaynağı oluşturan değerli oluşumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle TEİD, tüm sektörlerle bu konuda destek vererek etik ve uyum çerçevesinde eğitimler vermekte, bu konudaki mesleki yapılanmayı otorite ile yürütmekte ve ticaret hayatında üye olan şirketler arasında uyum ve etik moderatörü olarak rol almaktadır.

Uyum iş tanımı anlamı ile “organizasyonel yapı içindeki aktivitelerin planlanması, uygulanması ve koordine edilmesi aşamalarında etik ve

yönetmelik kurallarına uyumlu olmasının sağlanması, bireylerin bu akıştaki rollerini benimsemelerinin sağlanması ve operasyonel proaktif risk yönetimi” şeklinde tarif edilmektedir. Kurumlar içinde uyum ve etik birbirinin ayrılmaz parçası olarak çalışmaktadır. Etik kod, bildirim hattı, hediye politikası, yolsuzlukla mücadele, fikri haklar, rekabet hukuku, iş sağlığı mevzuatı, kişisel verileri koruma mevzuatı ve sektörel (sağlık, finans, ticaret vb.) mevzuat gibi birçok konuyu içinde barındırmaktadır. Kapsam, firmaların organizasyonel yapısına göre değişmektedir.

Sağlık Bakanlığı’nın 3 Temmuz 2015 tarihli Beşeri Tıbbi Ürünlerin Tanıtım Faaliyetleri Hakkındaki Yönetmelik ve devamında gelen bağlı kılavuzlar, 1 Ocak 2016 yılı itibarıyla değer aktarımı kavramı, bilimsel ve ürün tanıtım toplantılarındaki kısıtlar ve operasyonel süreçteki prosedür yükünün artmaya başlaması sağlıkta tanıtım mevzuatına adaptasyonun zorlaşmasına ve bu konudaki risklerin artmasına neden olmuştur. Olası ihtar ve cezalar, itibar kaybına neden olması bakımından kaçınılan durumlardır; çünkü güven kaybına, tercih edilebilirlik oranında düşmeye ve aidiyet duygusunda azalmaya neden olabilmektedir. Birden fazla ülkede faaliyet gösteren global firmaların, yurt dışı sistemlerinin kurulması ve global uygulamalar konusunda oldukça deneyimli oldukları aşikârdır. Yerli ilaç sanayinde de bu ihtiyaca yanıt verecek uyum yapılanmaları gerçekleştirilmekte ve uygulanmaya başlanmaktadır.

Ali Raif İlaç olarak 2017 senesi itibari ile uyum konusunda yapılanma sürecine başladık. Mevzuata uyum kapsamında saha ve mer-

kez iş akışı içindeki gri alanları tespit ederek ilgili bölümlerimizin desteği ile süreç iyileştirmesi üzerinde çalıştık. Teknoloji 4.0 döneminde hata payını azaltmak, doğru belgelemeyi sağlamak, uçtan uca takibi ve onay mekanizmasını kolaylaştırmak, veri kopyalarının azaltılmasını sağlayacak şekilde kâğıt sarfiyatını minimuma indirmek ve TİTCK (Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu) değer aktarımı bildirimlerini doğru ve pratik yapabilmek bu sistemin ana hedefleriydi. Proje ekipleri ile birlikte birimlerin desteği alınarak ilerlenen bu süreçte oluşan farkındalık, çalışmaların iş verimine etkisini artırmaya başladı.

“Uyumda birey temelli modellemenin en güzel örneklerinden biri de ahenkli uçuşları ile sığırcık kuşlarıdır. Sığırcık sürüsünde tek bir lider yoktur. Sürüyü oluşturan her kuş eşit sorumluluktadır, kendine ve etrafına liderlik eder.”

Uyum, herkesin bireysel sorgulamalarıyla doğru karar vermesi, uygulaması ve kurumsal güvenlik alanını korumasıyla sağlanabilecek bir kavramdır. Uyum için en çok içimizdeki lidere ihtiyacımız vardır. Verdiğimiz her kararda “Kişisel markamı ve itibarımı ne kadar, kurumsal markamı ve iti-

barını ne kadar korurum?” sorusu işimize, çevremize, kurumumuza ve çalıştığımız sektöre saygı beraberinde getirir. Bu nedenle herkes eşit sorumlulukta bir uyum elçisidir.

Uyumda birey temelli modellemenin en güzel örneklerinden biri de ahenkli uçuşları ile sığırcık kuşlarıdır. Sığırcık sürüsünde tek bir lider yoktur. Sürüyü oluşturan her kuş eşit sorumluluktadır, kendine ve etrafına liderlik eder. 1987’de bilgisayar grafiği uzmanı Craig Reynolds, sığırcık kuşlarının ahenkli uçuşunu QR koddaki gibi izlemiş ve birey temelli modellemeyi oluşturmuştur. Bu modele göre üç kural tanımlamıştır:

* Ayrışma: Fazla yakın komşulardan uzaklaş.

* Hizalanma: Komşuların gittiği yönlere bak, ortalama yöne göre kendini hizala.

* Birleşme: Komşuların orta noktasına yönel.

Bu kuralları kendimize adapte ettiğimizde verdiğimiz her doğru karar, gelecek kararlarımızı, ekip arkadaşlarımızın tutumunu, şirketimizin davranışını ve sektörün geleceğini etkileyecektir. Kelebek etkisi gibi tek bir karar kurum itibarını koruyacak ve sürdürülebilirliğini sağlayacak en kuvvetli dayanak noktası olabilir. Bireysel modellemenin ustası sığırcık kuşlarının dansı ile başa kalmak için QR kod üzerinden linki izleyebilirsiniz.

Sektörün itibarı ve sürdürülebilirliği konusunda görev alan tüm uyum elçilerine sevgi ve selamlarımla.

